

בס"ד, ט' באייר תש"ף
3 במאי 2020
תיק מס' 79062

פסק דין

לבין:

1. בעל דירה לשעבר בעיר ח' בשכנות לדירת התובעים
2. רוכש הדירה בעיר ח'

- הנתבעים

בעניין שבין:

בעל דירה בעיר ח'
- התובע

1. רקע ועובדות מוסכמות

הנתבעים מס' 1 היו בעבר בעלי הזכויות בדירה שבעיר ח' חצי קומה מעל דירת התובע. הנתבעים מס' 2 רכשו מהנתבעים מס' 1 את הזכויות בדירתם והחלו שיפוץ בדירה על מנת להכשירה לכניסה למגורים בדירה. הקבלן ששיפץ את הדירה הוא מר ש' (להלן: "הקבלן"). נציין שהקבלן אינו צד להליך זה.

השיפוץ נעשה במהלך השנים 2015 – 2016.

2. טענות התובע

בכתב התביעה שנערך על ידי בא כח התובע נטען כי במהלך העבודות בדירת הנתבעים 1 ו-2, שבוצעו על ידי קבלן שנשכר מטעם הנתבעים 2, נפער חור בקיר האמבטיה שבדירת התובע. הפגיעה גרמה לנזק בקיר אמבטיית התובע ונקב באגנית האמבטיה עצמה. דירתם של הנתבעים הייתה לאחר שיפוץ וחדר האמבטיה ואביזריו היו חדשים לחלוטין.

לטענת התובע עם קרות הנזק הזמין את נציג הקבלן אשר ביצע את עבודות השיפוץ, ולטענתו הלה אישר כי הנזק נגרם כתוצאה ישירה מעבודות השיפוץ בדירת הנתבעים, ואישר כי האחריות לתיקון הנזקים מוטלים על הנתבעים מס' 2.

בא כח התובעים, שהוא בנו של התובע, טוען כי פנה לנתבעים מס' 2 עשרות פעמים: הן בטלפונים, הן בכתב בדואר אלקטרוני, והן בפגישה פנים אל פנים, על מנת שייקחו על עצמם את האחריות לנזק, ושהקבלן עצמו יתקן את הנדרש על מנת לחסוך בהוצאות לשני הצדדים.

עמוד 1 מתוך 11

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080 Main Office:

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beidtin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

לטענת בא כח התובעים, הנתבעים מס' 2 הבטיחו לשלם את מלא הנזק – דבר שלא קיים מעולם. לטענתו אף הביא הצעת מחיר של תיקון הנזקים בסכום של 3500 ₪, אלא שהנתבעים משכו זמן ולא עשו דבר לתיקון הנזק. על כן תיקן התובע את הנזק בכוחות עצמו. כל פניות התובע אל הנתבעים לכיסוי הנזק לא הועילו והנזק לא שולם מעולם.

התובע ביקש בכתב התביעה לחייב את הנתבעים מס' 2 בסכום של 11,500 ₪, לפי הפירוט הבא:

הנזק עצמו 3500 ₪

ניסיונות הגבייה 5000 ₪

הכנת כתב התביעה 3000 ₪

בסך הכל 11500 ₪.

בכתבי הסיכום של טענותיו העלה את בקשת החיוב ל16305 ₪, לפי הפירוט הבא:

הכנת כתב תביעה 2925 ₪.

הוצאות דיון בבית הדין 1755 ₪

הוצאות סיכומים 2925 ₪

אגרת בית דין 200 ₪

8500 ₪ עבור הנזק והניסיונות לקבל פיצוי עבור התביעה

בסך הכל 16305 ₪.

עוד הזכיר בא כח התובע את הצהרתו של מר א' (להלן: "העד"), כי עם קרות המקרה הגיע עם לדירת הנתבעים עם הקבלן המבצע; ראה את הפועל של הקבלן אצל הנתבעים על הקיר המשותף עם התובע; הביא את הפועל לדירת התובע; והלה אישר קרות הנזק.

3. תגובת נתבע מס' 2

נתבע מס' 2 טוען בעיקר שאין קשר ברור בין העבודות שנעשו בדירתו לבין הנזק שנגרם בדירת התובע, וביקש לזמן את הקבלן ולדון אתו על הקשר בין העבודות שנעשו בדירתו והנזק שהיה בדירת התובע. אכן זימנו את הקבלן לעדות מיוחדת בנושא זה. בעדות הקבלן נדון בפרק הדיון בפסק דין זה.

לדעת הנתבע מס' 2, לא ברור אם הייתה בכלל פעולה בקיר המשותף, שכן הקיר משותף לשתי הדירות רק בחלקו כיון שיש הפרש חצי קומה בין דירה לדירה. הוא מכחיש לחלוטין שנפער חור בדירתו בקיר שבינו לדירת התובע ולא הוצגה שום ראיה שאכן נפער חור שכזה .

בעניין התביעה לנזקי טרחה והוצאות תביעת הממון בבית הדין : לטענתו מיד כשפנו אליו הציע למסור העניין לבוררות בדיני תורה. אין להאשים אותו בהתמשכות הזמן מאז קרות הנזק ועד שהגיע לבוררות חוקית והלכתית.

בעניין התצהיר של העד, טען שהיא מבוססת על דברי נכרי – הפועל שעבד בדירה – המעיד על התנצלותו של הפועל, אך אינו יכול לקחת אחריות על הנזק.

לטענתו המצג כאילו רק אחרי איומים הסכים לבוא לבוררות הוא מצג שווא, והוא הסכים לבוא לבוררות בכל מהלך הזמן מאז קרות הנזק בדירת התובע.

4. נושאים לדיון

א. האם הייתה הענות סבירה לבקשת התובע להביא הדברים להכרעה משפטית הלכתית.

ב. האם יש לייחס את הנזק שנגרם בדירת התובע לנתבע.

ג. דיון בשאלות ערך הנזק וההוצאות בתביעת התובע.

דיון:

א. האם הייתה הענות סבירה לבקשת התובע להביא הדברים להכרעה משפטית הלכתית?

כתב התביעה בנידון הובא בפני לראשונה לדיון ביום כ"א באדר שני תשע"ט 28.03.19. האירוע אנו נדרשים לו בדיון הזה ארע בירושלים בשנים 2015 – 2016, דהיינו כארבע שנים קודם לכן.

אכן מאז שהתכנסנו לדיון זה עברה שנה, וזאת משום שאירעו מספר דברים שלא אפשרו הוצאת פסק דין במהירות המתבקשת. בלי להיכנס לפרטי אירועים אלה : חלקם נבע מקושי גדול בתיאום שמיעת העדים שנתבקשו ; חלקם קשור בעיכוב במסירת סיכומים ; וחלקם קשורים באירוע רפואי שלא אפשר לי לסיים עניין זה ; ולאחרונה בנגיף המשבש כל סדרי עבודה תקינים .

בכל מקרה בא בפני אירוע לא גדול, שארע לפני שנים מספר, המקשה בכל אופן לברר את פרטיו המדויקים, שכן לזמן באירוע כזה יש משמעות רבה.

אני מבקש לבדוק את זמני פניית התובע אל הנתבע מס' 2, ואת היענותו של הנתבע לדון ולסיים את הברור המשפטי הנדרש.

בדיון שנערך בחודש אדר תשע"ט אמר התובע :

"אני רץ 4 שנים אחרי האנשים האלה נראה לי אחרי פסח אבל אני לא סגור. בהמשך לא בדקתי כמה זמן הדירה עמדה ריקה לכן לא תבעתי. סיימנו את העבודה שלחתי לו תמונות. אמרתי לו אם עד סוף השבוע לא תעשה כלום אני אביא את הקבלן שלי הוא מכיר את הקבלן סיימנו את העבודה. יש פירוט כל העבודה. כל הדיון הזה היה ע"פ פ'. שכן התובע היה סבור שהעבודות נעשו מטעמו. משנודע לתובע שהדירה שייכת לנתבע 2 החלה עמו התכתבות. הוא אומר אני חוזר אליך וכו' ולא קרה כלום".

במהלך הדיון הודה הנתבע 2 שהיה ידוע לו שנגרם נזק. לשאלתי האם הלך לראות את הנזק, הוא הודה שבמהלך השיפוץ באו אלי ואמרו שיש נזק. לשאלתי "הלכת לראות את הדירה?" השיב: "לא. היה נזק אין לי מושג מי עשה אותו. שמעתי מהקבלן ותשובתו שהקבלן אמר לי לא קשור אלי. הקבלן אמר שמדפיקות כאלה לא אמור ליפול אריח".

אני שאלתי בתמיחה: "אתה לא מכחיש שאתה ביצעת שיפוץ, אתה לא מכחיש שהקבלן דפק?" הנתבע השיב בתמימות "אני לא יודע, הוא דפק פה דפק שם".

ברור מתוך הדברים הללו שהנתבע ידע מן הנזק; ברור שהוא ביצע שיפוץ בקיר המשותף; ברור שלא מצא לנכון להיכנס לדירה שמולו לראות אם אכן יצר את הנזק, אם יש חור בקיר או אין חור בקיר. כל שטרח לעשות הוא לבדוק עם הקבלן שטען מה שטען. ניתן לומר באופן טבעי מדוע דפיקות יכולות או אמורות לעשות נזק. הדבר החשוב שהיה על נתבע 2 לפחות לנסות הוא לראות האם ניקב חור כתוצאה מן העבודה שנעשתה בדירתו, והוא לא מצא לנכון לעשות זאת, ובתמימות ענה לשאלותיי "דפק פה דפק שם".

בהמשך נחזור גם לתגובת הקבלן לאירוע. אנו מבקשים להמשיך בהתייחסות של הנתבע לעצם התביעה.

בפני מייל מיום 19.9.2017 שבו פונה ב"כ התובע לנתבעים 1 ו-2. מדובר במכתב התראה בעניין חובם לאביו התובע, ובו הוא מודיע שבכוונתו להגיש תביעה בבית המשפט.

התגובה של הנתבע מס' 2 נשלחה ביום 20.10.17 הייתה: "אתה לא שולח את המייל למקום הנכון תשלח אותו לקבלן ותחסוך עגמת נפש מיותרת", בצירוף כתובת המייל של הקבלן. משמעות הדברים אחת. נתבע 2 היה סבור שהוא אינו צד בדבר ויש להפנות את התביעה כלפי הקבלן (זה שכאמור קודם לכן "דפק פה דפק שם").

תגובת התובע נשלחה ב 22.10.17, "המייל הוא המייל הנכון רק שאתם מתנערים מאחריות."

במייל נוסף (לצערי ללא תאריך) שבו התובע ואומר "גם הניסיון להטיל את האחריות לא תצלח".

בחודש אוגוסט של 2018 נכתב מכתב של התובע אל הנתבעים שכותרתו "התראה בטרם הגשה לביצוע של תביעה וכו'".

בתגובה ראשונה שיש בה קבלת אחריות לפחות רשמית כתב נתבע 2 בספטמבר כי הוא מודה שפגיעה באמבטיה בוצעה בתאריך בו נעשה השיפוץ בדירתו, והוא רוצה לדון בעניין בדרכה של תורה. ובמילים אחרות הוא מבקש שלא לרוץ לבית המשפט.

ב07.10.18 שוב שלח התובע בקשה לסיים את העניין, "אני ממשיך לפעול כראות עיני. ואתם תמשיכו לגרור רגליים ולהטל" (השגיאה במקור הכוונה כנראה להתל בל). הודעה ראשונה על נכונות להתדיין נמסרה על ידי נתבע 2 באוקטובר 2018, כשכבר היה ברור שעל הפרק עומדת תביעה בבית המשפט.

לסיכום: לצערנו הנתבע לא טרח לבוא לראות את הנזק שאפשרי מאד שנגרם על ידי פועליו; תלה עצמו בדברים שהקבלן אמר, בלא שהקבלן ראה בעצמו את הנזק; התעכב זמן רב של כשנתיים בתאונות שונות מלבוא ולברר את העניין. רק כשעמדה על הפרק תביעה משפטית בבית המשפט נאות לבוא לבית הדין של ארץ חמדה לקבל פסק דין בעניין. טענתו שהיה מוכן בכל שלב לברר העניין ולשאת באחריות במידה והיא מוטלת עליו אינה עומדת בשום צורה במבחן העובדות הברורות.

ב. דיון עובדתי: האם יש לייחס את הנזק שנגרם בדירת התובע לנתבע?

במהלך הדיון שקיימנו בבית הדין ברמת גן בחודש אדר ב' תשע"ט שאלתי את התובע האם נוצר חור בקיר המשותף שבין הצדדים. הוצג בפני צילום (בשחור לבן!) שבו נראה בבירור סדק בקיר של התובע. כאמור הצילום נראה כצילום רנטגן בשחור, ואע"פ כן לא צריך להיות מומחה כדי לראות שאכן יש סדק בקיר. זה בפירוש לא אריח שנפל משום שלא הודבק כראוי, אלא סדק שנוצר כתוצאה מפעילות אלימה בקיר מהצד השני.

בחקירתו של הקבלן בדיון שנערך בבית הדין ארץ חמדה בירושלים אמר הקבלן:

"אני זוכר טוב. שני דברים, דבר ראשון אני קבלן שבונה בהרבה מקומות, זה לא שיפוצניק מהבקר עד הערב עם הפועלים. אבל מה שכן וחשוב להדגיש, אני מעורה בפרויקט. יודע מה קורה. כל שעה אם קורה משהו אני יודע ומעדכנים אותי הפועלים או קבלני משנה. שמעתי מהסיפור הזה שנפלו אריחים באמבטיה של משפחת [התובעים]. בדיעבד אחרי שקרה מה שקרה.

תובע: מתי?

קבלן: יומיים, שלשה או ארבעה אחרי, לא דרך הפועלים, דרך [הנתבע].

אב"ד: לך נודע האירוע דרך הפועלים שעבדו?

קבלן: הפוך. לא דרכם. דרך המזמין, [התובע]. לא נוצר חור מעבר מדירה לדירה בעבודה עצמה. לא קדחו ישירות לתוך הדירה. אין תמונה כזאת שנכנסו עם פטישון פיזית

...

אב"ד: אתה עומד על כך שלא היתה פגיעה בקיר בצד שלכם?

קבלן: נכון. לא נוצר חור בין דירה לדירה או סיתות.

אב"ד: האם קדחת בקיר המשותף?

קבלן: כן. אבל קדיחות סטנדרטיות. לא ראיתי מיד את הקיר אחרי שהוא דיבר. בקירות עובדים עם פטישון.

תובע: פטישון דופק בקיר.

...

אב"ד: הוא שאל אם עבדת עם קונגו. אמרת לא. אתה יודע מה העובי של הקיר שם?

קבלן: 10 פלוס. 10 ודאי. מה שכנראה קרה. אני לא חושב שהוא משקר. כנראה בהדבקה של האריח, לא יודעים אם היישום שלו היה כמו שצריך. זה יכול להיות גם בדירה ליד. השכן גם שיפץ.

כשקדחו את השלד, אולי זה החליש את האריח.

...

תובע: כשהאדון אמר לך שקרה נזק. הלכת לראות?

נתבע: אשתי אמרה.

קבלן: כן. ניגשתי לדירה לבדוק. נכנסתי לדירה שלהם. ראיתי שבקיר לא היה שרטוטים, משהו משמעותי, חור מצד לצד. אין משהו חריג, או צינור שניסה לשתול. ואז הרגעתי. אמרתי לכם אין בעיה, זה לא מהעבודה. אמרתי במפורש שכדאי לוודא עם השכנים כי אם נפל אריח בויברציה של פטישון יש משהו בשיפוץ אצלם. זה מה שאני זוכר.

אב"ד: אתה מסכים שהאריח נפל בשעה שהיתה עבודה?

קבלן: מאמין. כיהודי מאמין. מאמין לו.

תובע: שאלת את העובד איך זה קרה? שאלת אם בא משהו שראה מה קרה?

קבלן: שאלתי את העובדים. אמרו שלא היה מקרה משהו מסוים. יכול להיות שזה היה איש חיצוני. יכול להיות שעבד איש מזגנים. אני לא יכול לזכור.

תובע: אתה קיבלת תלונה איך אתה לא עושה את זה?

קבלן: אני מקבלת תלונה וזה קורה. בין דירה לדירה, דבר ראשון אני בא לבדוק מה הנזק איך הוא קרה. אם אני רואה בין דירה לדירה, פגעו ברצועת בטון, אני רואה את הקשר הישיר ואז אני בודק. מבקש סליחה ומתקן. נכנס לתמונה. ברגע שנפל למישהו שעון או דלת של ארון שלא נסגרת בגלל סיתותים של קונגו, אני נכנס לבדוק שאין אצלו נזק ישיר בין דירה לדירה. אני אומר תשתדלו, יש אנשים מבוגרים תעשו פחות רעש. לא מעבר.

תובע: כשאתה אמרת שהגברת סיפרה על הנזק. לא בדקת מי היה? הרי לפי נאמר שהפועל שלך נכנס עם הפועל שלנו אמר פה עבדתי אני אודיע לבעל הבית. לא חשבתי שצריך לבדוק? אתה לא בודק צד שני?

קבלן: אני לא מכיר את פ'. אבל זה תלוי. יש מקרים שלוקחים בוא תראה מה קרה בדירה ההיא. כל עוד לא קוראים לי פיזית לבוא לדירה השניה ואני לא רואה קשר ישיר לדירה. אני לא מכניס את עצמי למיטה חולה. אם הייתי רואה משהו הגיוני מהעבודה שלי אני הייתי נכנס ומתקן.

תובע: תסכים שמר [העד], שכתב תצהיר לביה"ד, פנה אליך באופן אישי אמר נגרם נזק ותתקן?

קבלן: מסכים שפנה, לצורך הענין יקרא [העד]. ואני עונה: אמרתי לאותו בחור, אדוני בדקתי בדירה שעבדתי בה אין נזק ישיר. אני לא רואה שום צורה שהנזק קשור לפועלים או לקבלנים. אמרתי לו לא אני ולא בעל הדירה צריך לשלם. הוא אמר לי לא אמרתי שעשו, אבל מהרעידות של הסיתות אצלכם נפל הקרמיקה. אמרתי לו – קרמיקה שרועדת מויברציה צריך לבדוק את הקרמיקה. ואין מה לעשות. וגם למזמין אמרתי אם יבקשו ממך אתה לא צריך לשלם.

אב"ד: לטענתו, אני מסכם, יכול להיות שהיו ויברציות, יכול להיות שקרה משהו, לטענתו כל עוד אני לא פגעת בקיר עצמו זה שמויברציות בדירה אחת נגרם נזק בדירה השניה אני לא רואה את עצמי אשם. הגדרתי נכון?

קבלן: כן.

מסיכום העדות עלי לציין בצער שלהתרשמותי העדות היא ניסיון התחמקות של הקבלן, למרות שהודיעו לו על הנזק, והקטנת ראש מתוך רצון ברור "שלא להכניס עצמו למיטה חולה". לצערי איני מקבל כאמת גם את הטענה שנכנס לדירה של התובע, אלא כפי שאמר לעד שבדק בדירה שבה עבד ימים אחרי קרות הנזק, ואין לקבל את טענתו שלא הוא גרם את הנזק, מה גם שמדובר בעד שיש לו נגיעה ברורה לנזק (וכפי שהוא עצמו ציין בפתח דבריו).

לעומת זאת קיימת בפנינו עדותו של העד בתצהיר שכתב ביום 23.05.19.

(הנתבע לא ביקש לחקור את העד על תצהירו ואנו מקבלים אותה, תוך ציון ההסתייגות שאמנם מדובר בעדות שבכתב אך לא הוכחה באופן משמעותי)

העד מעיד שהוא הגיע ביום קרות הנזק יחד עם הקבלן המבצע שעבד בדירת התובע לדירת הנתבע, ושם מצא את העובד שעבד בדיוק בקיר המשותף של הדירה של התובע. לטענתו העובד בדירה נכנס איתם לדירת התובע, התנצל על הנזק, ואמר להם לאחר זמן כי דיווח לקבלן ואינו יודע מה נעשה.

בעדות אותה שמעתי מתוך הקלטה שנעשתה בתאריך 26.02.2020 חוזר העד בבירור וללא היסוס על הטענה שהיה חור מצד לצד. ושאכן הגיעו הפועלים, ראו את החור, והודו שהם ביצעו אותו ושהם גרמו את הנזק. האיש הודיע כי הוא מוכן בכל שעה לומר ללא היסוס את הדברים בפני בית הדין והצדדים.

לסיכום, התרשמתי באופן ברור, ואין לי ספק שהעובדות העולות מן מהתמונות ומן הדברים ששמענו בבית הדין וראינו בתצהיר ובקלטת הם כאלו: הפועלים שעבדו בדירתו של הנתבע קדחו בקיר ויצרו חור מפולש לדירתו של התובע, והם שגרמו את הנזק שנגרם לדירתו של התובע.

ג. דיון הלכתי: האם יש לייחס את הנזק שנגרם בדירת התובע לנתבע?

הלכות נזקי שכנים מבוססות בצורה ברורה על ההנחה שלעולם אין אדם שליט לעשות בנכסיו ככל העולה על רוחו, אלא עליו להיזהר גם בנכסים שלו, שלא יעשה בהם דבר שיזיק את שכנו. ראוי בעניין זה להביא זה את דבריו הברורים של הרשב"א בתשובותיו חלק א סימן אלף קלב:

"והוא שכל שהוא מזיק את חברו במעשיו או שמוציא זיז וכיוצא בו בקרקע של חברו בדין הוא באמת שיאמר לו לאו כל כמינך שתשתמש בקרקע שלי ולא שתזיקני בגירי דידך או אפילו בלא גירי למר כדאית ליה והיינו דקאמר מרזב וכיוצא בו. אבל כשאינו מזיקו כלל ולא משתמש בשלו כלום כל מה שהוא רוצה לעשות בשל עצמו יעשה."

דברים אלה הובאו בהרחבה בדברי מרן הבית יוסף בסימן קנ"ה ובדברי הסמ"ע קנ"ד ס"ק ל"ח. נושא זה הוא מורכב מאד בהלכה עד כמה מותר לאדם לעשות בתוך שלו גם אם זה מפריע לשכנו והיכן עובר הגבול בדברים שאסור לו לאדם לעשות בתוך שלו שלא להזיק את שכנו. למרות שבנזקי שכנים מצויים כמה וכמה חילוקים במי שעושה בתוך שלו, לא נחלקו החכמים כאשר המזיק פוגע במה שההלכה הגדירה "גירי דיליה" חיצו שלו. כך מצוינו בסוגיה העיקרית בנושא זה בתלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף כב עמוד ב:

"לימא, מתניתין דלא כר' יוסי, דאי ר"י, הא אמר: זה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו! אפילו תימא ר' יוסי, הא אמר רב אשי, כי הוינן בי רב כהנא הוה אמר: מודי רבי יוסי בגירי דיליה."

ועוד מצוינו שם בסוגייה דברי רבינא (שם דף כ"ו ע"א)

"כי אמרינן מודה ר' יוסי בגירי דיליה הני מילי דקא אזלא מכוחו."

והרמב"ם (הלכות שכנים פרק י הלכה ה) מגדיר את הדברים בצורה ברורה:

"במה דברים אמורים שאינו מרחיק כשהיה הנזק בא מאליו אחר שיפסקו מעשיו של מזיק אבל אם היו מעשיו של זה שעושה ברשותו מזיקין את חברו בשעת עשייתו הרי זה כמי שמזיק בידו, הא למה זה דומה למי שעומד ברשותו ויורה חצים לחצר חברו ואמר ברשותי אני עושה שמונעים אותו, וכן כל הרחקות האמורות למעלה בעניין זה אם לא הרחיקו הרי זה כמי שהזיק בחציו לפיכך צריך שירחיק משרה מן הירק וכרישין מן הבצלים וחרדל מן הדבורים שלשה טפחים או יתר מעט כדי שלא יהיה היזק בידיים אבל להרחיק עד שלא יבא הנזק מאליו אין צריך."

אגב, על פי ההבחנה הזו שיש בין נזק שבא בשעת מעשה לבין נזק שבא רק לאחר זמן פירש ר"י מבעלי התוספות (ב"ב כ"ב ע"ב ד"ה זאת) את ההבדל בין גרמא לגרמי.

מי שמבצע מכות על גבי הקיר המשותף שבינו לבין שכנו, וגרם לנפילת אריח מכותל חבירו, זה וודאי גירי דיליה והוא מחויב בתשלום הנזק. וכדברי המשנה בבא קמא ט, ג:

"והבנאי שקיבל עליו לסתור את הכותל, ושבר את האבנים או שהזיק, חייב לשלם. היה סותר מצד זה ונפל מצד אחר, פטור. ואם מחמת המכה, חייב."

וכן פסקו הרמב"ם חובל ומזיק ו, יא; שו"ע חו"מ שו ב; שם שפד ג.

לעניות דעתי אם הוא מבצע קידוח בקיר, ועובר את הקיר זה יותר מגירי דיליה, אלא גרימת נזק בתוך ביתו של חברו ואפילו להודאת ר' יוסי אין אנו נזקקים. דבר ברור הוא שמי שנכנס לרשות חברו ומבצע שם נזק וודאי חייב לשלם. הדברים שבארנו לעיל באים לומר שאפילו לא נכנסה

המקדחה לחלק השכן ואפילו היו כאן רק מכות פטיש שגרמו לנזק אין הנתבע יכול לפטור עצמו מן הנזק שגרם.

לסיכום פרק זה: השתכנעתי שיש לייחס את הנזק שנגרם בדירת התובע לנתבע מס' 2, זאת על פי עדותו של והעד, והסברות הנובעות מתיאור האירועים ששמענו. כיון שלא הובא בפנינו עובד מזגנים או אדם אחר שעבד במקום, והעובדה שבשעה שנגרם הנזק הברור בדירתו של התובע נעשה בשעה ששלוחיו של הנתבע עבדו באותו זמן על הקיר המשותף, הרי יש כאן לפחות גירי דיליה של הנתבע ואולי אף נזק ישיר שגרם הנתבע על ידי פועליו בדירת התובע.

בסיכום טיעוניו של הנתבע כתב: אינני יודע מה הקשר בין הנזק שקרה לפעולות שקרו בדירתו. ועל התובע להוכיח שנעשתה פעולה בדירה שלי בהתייחסות לדבר הניזק. אני לא הייתי באזור, אפשר להזמין את הקבלן.

כבר ביארנו לעיל שאכן הוא לא היה באזור, וגם הקבלן שלו לא היו באזור, וגם כשבאו לאזור לא היו מעוניינים לבדוק את המצב "באזור". וכמו שאמר הקבלן "למה להכניס ראש בריא למיטה חולה". דומני שאין זו התבטאות מכובדת ומוטב היה שלא תאמר, כשידוע שבשעה ששלוחיו עבדו בדירה נגרם נזק ממשי לדירת השכן. אפשר לטעון שזה מחמת ביצוע גרוע של חיבור האריחים, או שזה מחמת עבודה של אדם אחר, שאולי ואפשר וייתכן שבמקרה עבר במקום. אבל לפני כל ההשערות המשונות הללו חובת אדם לבדוק אולי הוא או שלוחיו באמת גרמו את הנזק במעשה ידיהם. אילו היו נכנסים ובודקים אפשר היה לשמוע טיעונים כאלה. משלא עשו דבר לבדוק את תוצאת פעולתם, ולאור התמונה העובדתית שהתקבלה אצלי ממכלול הנסיבות - אני מחליט שכל הנזק שנגרם מוטל עליהם לשלם.

ד. זיון בשאלות ערך הנזק וההוצאות בתביעת התובע.

הסכום שנדרש על ידי התובע בכתב התביעה המקורי עבור תיקון הנזקים היה 3500 ₪.

בהעדר כל הכחשה שזה היה הנזק, אנו מחייב את הנתבע מס' 2 לשלם סכום זה במלואו.

התובע ביקש גם הוצאות עבור ניסיונות הגבייה שלא צלחו, קבלת הצעת מחיר והוצאות נוספות.

סך כל ההוצאות שנתבקשו היה 5000 ₪. ככתב הסיכומים העלה את בקשותיו לתוספת הוצאות והגדיל את התביעה לסך של 16305 ₪.

איני מקבל את בקשת ההגדלה שצמחה מכתב התביעה בסכום כה מופרז. אני כן מאשר סך של 4000 ₪ עבור הוצאות התביעה, סכום שהוא גדול מן התביעה עצמה, אך בגלל התמשכות העניין לזמן כה רב נראה לי סביר לחייב סך זה. אציין שבנייר העמדה של רשת בתי הדין "ארץ חמדה גזית" נקבע כי "ניתן לחייב בהוצאות בעלי הדין... כאשר התובע הוציא הוצאות כדי להביא נתבע סרבן לדין תורה, אף כאשר הנתבע יצא פטור, ובלבד שהתביעה לא התגלתה כקנטרנית",

והתחייבות הצדדים לשלם הוצאות משפט לפי שיקול דעת בית הדין מעוגנת גם בהסכם הבוררות של בית הדין.

כמו כן אני מחייב את הנתבע באגרת בית דין ששילם התובע בסך 200 ₪.

5. החלטות

הנתבעים מס' 2, ישלמו לתובע סכום של 7700 ₪ בתוך 21 יום מחתימת פסק דין זה. והאמת והשלום אהבו.

פסק הדין ניתן ביום ט' באייר תש"ף, 3 במאי 2020

בזאת באתי על החתום

הרב אהרן כ"ץ

אב"ד

